

บทสรุป

วัดพระธาตุ เป็นโบราณสถานที่ยังคงอยู่กลางเมืองกำแพงเพชร มีแผนผังวัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีกำแพงวัดล้อมรอบและมีประตูทางเข้าทางด้านตะวันออก 1 ประตู ตัววัดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก โบราณสถานภายในวัดประกอบไปด้วยเจดีย์ประธาน 1 องค์ ตั้งอยู่ทางด้านท้ายของวัดและมีระเบียงคดล้อมรอบมีเจดีย์ราย 2 องค์ตั้งอยู่ที่มุมด้านหน้าวัดทั้ง 2 มุม มีวิหาร 1 หลังตั้งอยู่ด้านหน้าระเบียงคด มีโบราณสถานฐานกลม 1 แห่งตั้งอยู่ทางด้านใต้ของวิหาร และศาลา 1 หลัง อยู่นอกกำแพงวัดด้านทิศใต้

รูปแบบของเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงระฆังตามแบบศิลปะสุโขทัย แต่การทำฐานแปดเหลี่ยมซ้อนกันหลายชั้นบนฐานเขียงนั้น เป็นลักษณะเฉพาะของตระกูลช่างเมืองกำแพงเพชร ซึ่งคงได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะอยุธยาอีกทีหนึ่ง หลักฐานจากจารึกที่วัดศรีพิจิตกิตติกลยาราม (วัดตาเถรซึ่งหนึ่ง) ระบุศักราชที่สร้างวัดนี้เมื่อปี พ.ศ.1943-1946 กล่าวว่ามีกรมมนต์พระภิกษุจากกำแพงเพชรมาสร้างวัดนี้ โดยที่รูปแบบของเจดีย์องค์นี้มีความคล้ายคลึงกับเจดีย์วัดพระธาตุ เพียงแต่มีลักษณะฐานล่างเป็นฐานเขียงสูง แต่วัดพระธาตุเป็นฐานแปดเหลี่ยมซ้อนกันหลายชั้น จึงอาจเป็นไปได้มากกว่า วัดศรีพิจิตกิตติกลยารามนี้ได้รับอิทธิพลในการสร้างเจดีย์ไปจากวัดพระธาตุ อีกทั้งพระภิกษุผู้สร้างนี้มาจากเมืองกำแพงเพชร วัดพระธาตุจึงน่าจะมียุคการสร้างก่อนปี พ.ศ.1943 หรือในช่วงกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

นอกจากนี้ความนิยมในการสร้างระเบียงคดเชื่อมต่อกับวิหารและล้อมรอบเจดีย์ประธานนั้น เป็นแผนผังลักษณะเดียวกับวัดพุทธไสวรรย์ จ.พระนครศรีอยุธยา ที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นเช่นกัน

และนอกจากหลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรมแล้ว โบราณวัตถุที่พบในระหว่างการบูรณะทั้งประเภทรูปเคารพ คือ พระพุทธรูป และภาชนะดินเผาที่ผลิตจากแหล่งเตาเผาภายในประเทศ และต่างประเทศนั้นสามารถกำหนดอายุได้ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19-24 ซึ่งสอดคล้องกับอายุการใช้งานของวัดพระธาตุ

โบราณสถานวัดพระธาตุเป็นวัดที่สร้างขึ้นในช่วงสมัยอยุธยาตอนต้น โดยมีอิทธิพลทั้งศิลปะสุโขทัยและศิลปะอยุธยาผสมผสานกันโดยฝีมือช่างกำแพงเพชร รูปทรงสถาปัตยกรรมจึงมีลักษณะเป็นของตัวเองอยู่มาก และมีการใช้งานในการสร้างและต่อเติมตัวโบราณสถานมาตลอดตั้งแต่เริ่มสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ลงมา จนกระทั่งกรุงศรีอยุธยาเสียในปี พ.ศ.2310 เมืองกำแพงเพชรคงถูกทิ้งร้างไปด้วย